METRO
MEtalurgiczny TRening *On-line*

Transport masy przed frontem krystalizacji kompozytu *in situ*

Waldemar Wołczyński
IMIM PAN

Edukacja i Kultura

Mikrostruktura rosnącego kompozytu *in situ*

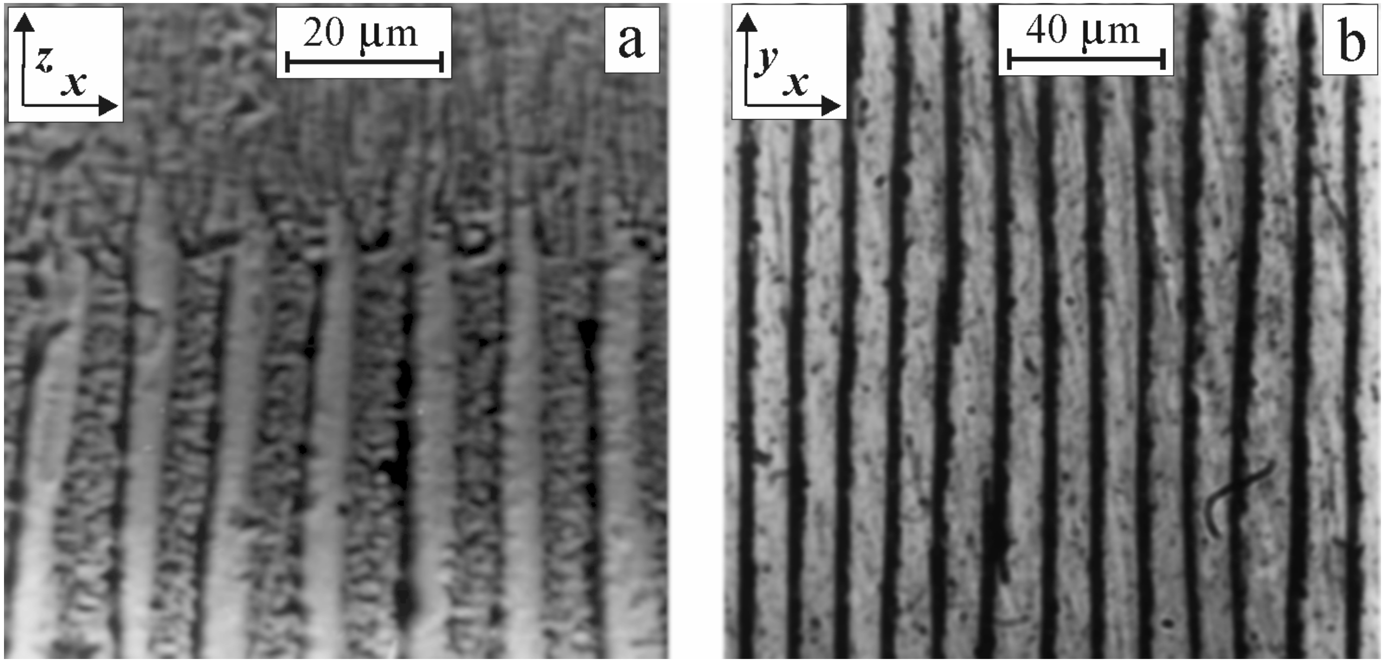

RYS. 1

Zorientowany wzrost kompozytu *in situ* (Pb) – (Cd)

a/ zamrożony front krystalizacji

b/ typowa struktura rosnącego kompozytu *in situ* α / β

Warunki brzegowe zastosowane do rozwiązania równania dyfuzji według teorii **Jacksona-Hunta**

$$\nabla^2 C + \frac{v}{D}\frac{\partial C}{\partial z} = 0$$

$\dfrac{\partial C}{\partial x} = 0$ dla $x = 0$ oraz $x = S_\alpha + S_\beta$

$\dfrac{\partial C}{\partial z} = -\dfrac{vC_0^\alpha}{D}$ dla $0 \le x < S_\alpha$

$\dfrac{\partial C}{\partial z} = +\dfrac{vC_0^\beta}{D}$ dla $S_\alpha < x \le S_\alpha + S_\beta$

C – stężenie składnika w fazie ciekłej przed frontem krystalizacji
D – współczynnik dyfuzji w fazie ciekłej

K.A. Jackson, J.D. Hunt, Trans. AIME, **236**, 1129-1142, (1966)

Rozwiązanie równania dyfuzji według teorii **Jacksona - Hunta**

$$C = C_E + C_\infty + \sum_{n=1}^{\infty} B_n \cos\left(\frac{\pi n x}{S_\alpha + S_\beta}\right)\exp\left(-\frac{\pi n z}{S_\alpha + S_\beta}\right)$$

przy

$$B_0 = \frac{C_0^\alpha S_\alpha - C_0^\beta S_\beta}{S_\alpha + S_\beta}$$

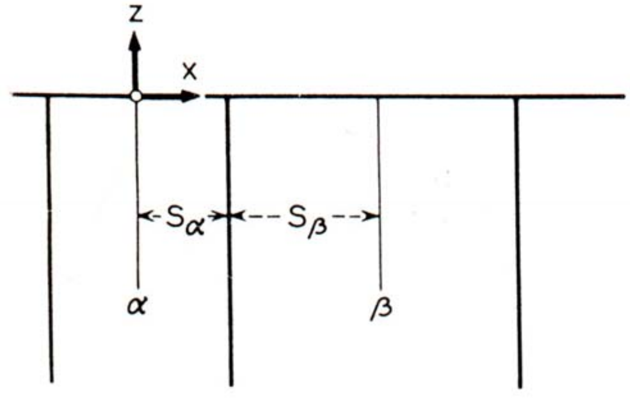

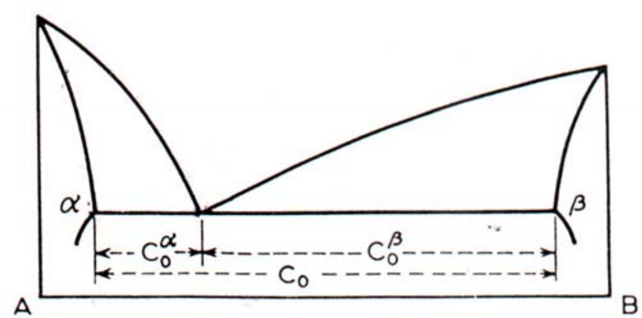

Wzrost kompozytu *in situ*:
a/ płaski front krystalizacji według teorii J-H
b/ diagram fazowy według teorii J-H

RYS. 2

Charakterystyka frontu krystalizacji według teorii Jacksona-Hunta

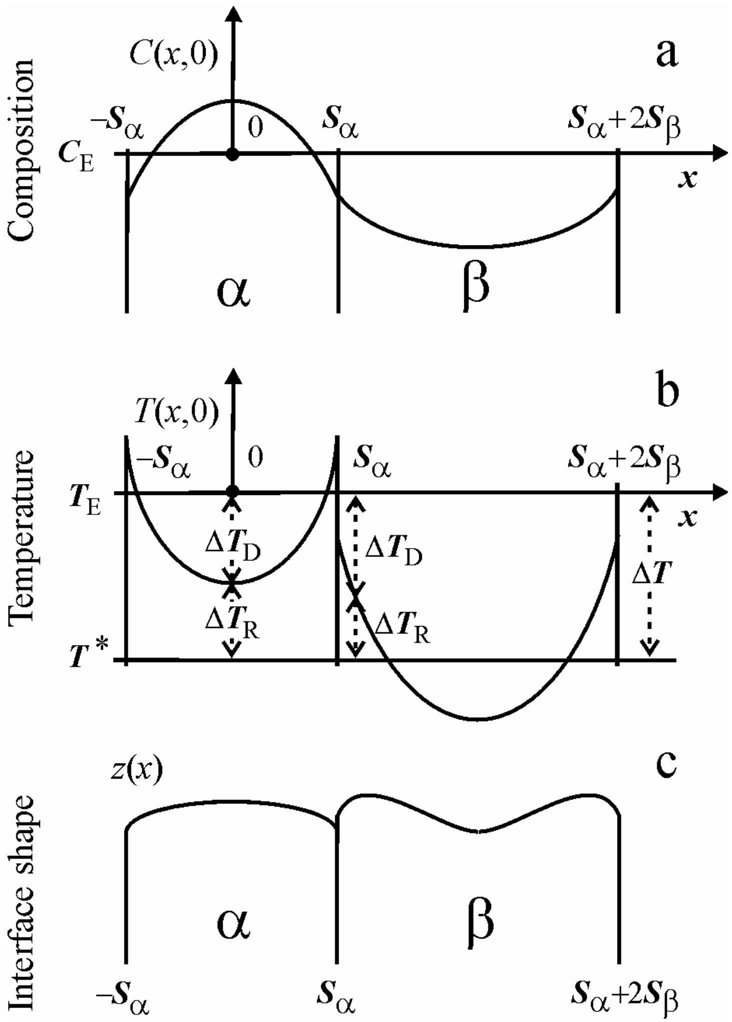

RYS.3

Niedoskonałości teorii J-H

a/ brak bilansu masy:
$C(x,0) - C_E$ dla płytki fazy α nie jest równe $C_E - C(x,0)$ dla płytki fazy β

b/ bilans masy jest spełniony jedynie dla $S_\alpha = S_\beta$ oraz $C_0^\alpha = C_0^\beta$,

c/ przechłodzenie przekracza różnicę $\Delta T = T^* - T_E$ wynikającą z koncepcji *idealnie sprzężonego wzrostu*

d/ nieciągłość temperatury na granicy fazowej α / β

e/ nierealistyczna krzywizna frontu krystalizacji

K.A. Jackson, J.D. Hunt, Trans. AIME, **236**, 1129-1142, (1966)

Niestabilność frontu krystalizacji wynikająca z teorii Jacksona-Hunta

zgodnie ze schematem na RYS. 3a pewne obszary fazy α powinny rosnąć z fazy ciekłej o stężeniu składnika właściwym raczej dla formowania się fazy β
to mogłoby prowadzić do zmian odległości międzypłytkowej i niestabilności frontu krystalizacji

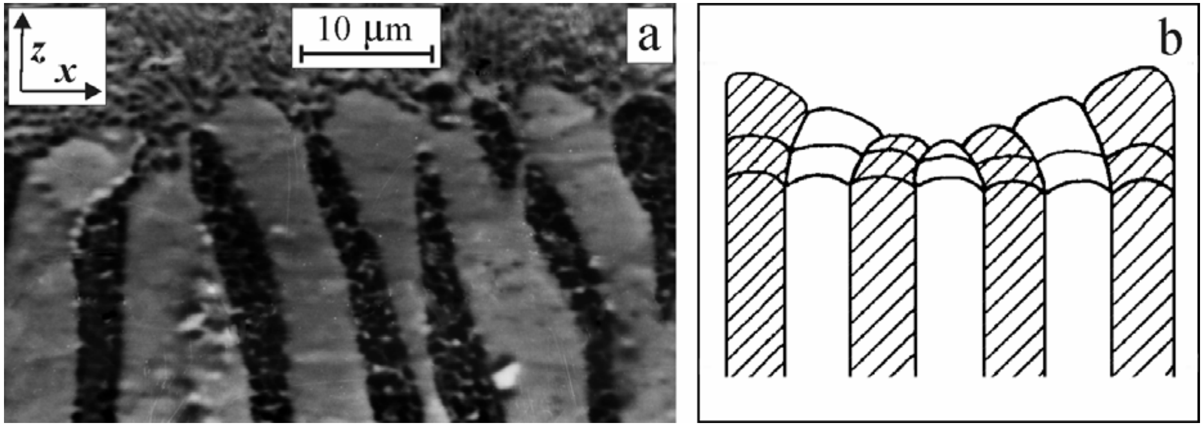

RYS. 4

niestabilność frontu krystalizacji
a/ zaobserwowana podczas wzrostu kompozytu *in situ*
b/ wnioskowana z teorii Jacksona-Hunta (jak wyżej)

K.A. Jackson, J.D. Hunt, Trans. AIME, **236**, 1129-1142, (1966)

Nierozdzielność mikropola stężenia według teorii Jacksona-Hunta

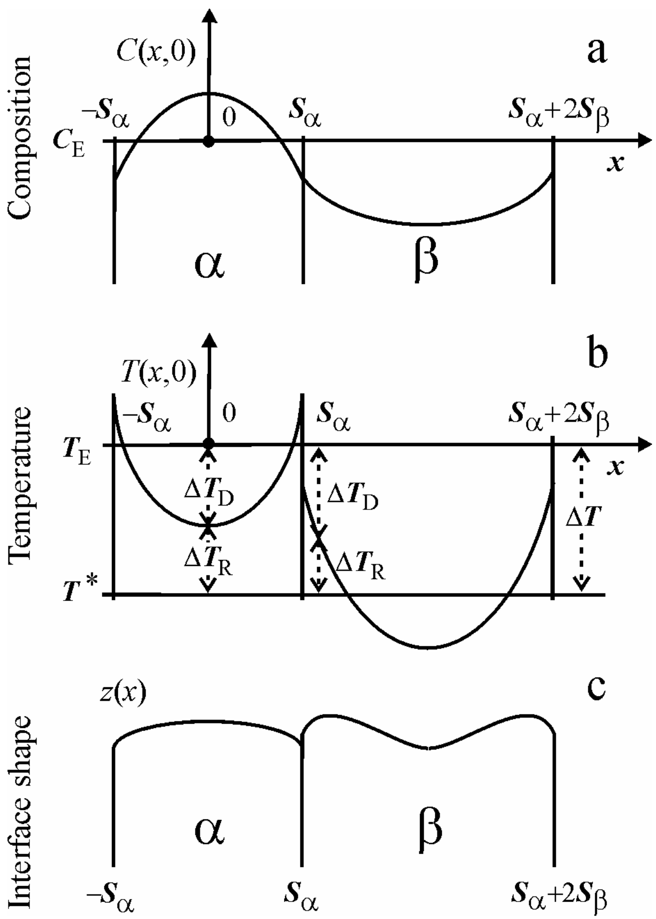

RYS.5

zgodnie z rozwiązaniem równania dyfuzji w/g J-H profil stężenia jest wspólny dla obydwu płytek kompozytu *in situ*

^założenie o nierozdzielności mikro-pola stężenia (w teorii Jacksona - Hunta)
wspólnie z koncepcją *idealnie sprzężonego wzrostu*
$\Delta T_\alpha^* = \Delta T_\beta^* = \Delta T$ powoduje nieciągłość przechłodzenia na granicy faz α / β
^co więcej, pewne partie płytek fazy α jak też fazy β powinny rosnąć poza reżimem *idealnie sprzężonego wzrostu*

przechłodzenie
ΔT_D wynika ze zmian stężenia składnika
ΔT_R wynika z krzywizny frontu krystalizacji

K.A. Jackson, J.D. Hunt, Trans. AIME, **236**, 1129-1142, (1966)

Odniesienie teorii Jacksona-Hunta do diagramu fazowego

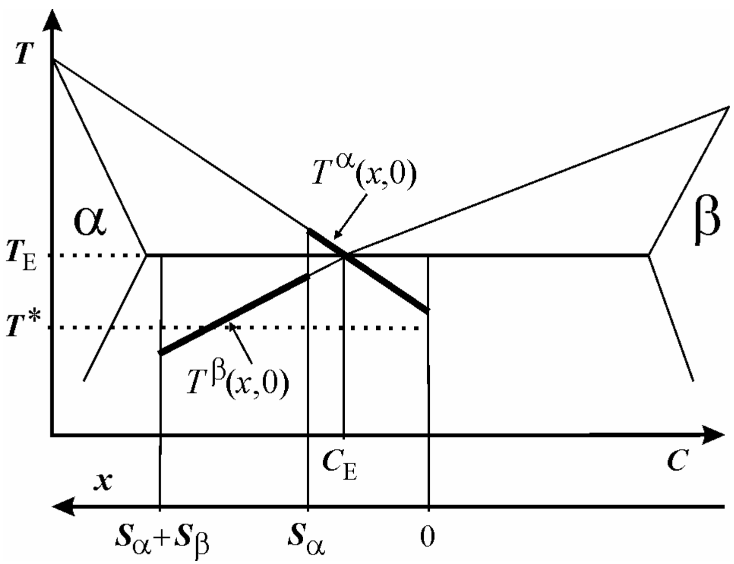

RYS.6

przechłodzenie; diagram fazowy

przechłodzenie całkowite: $\Delta T = T^* - T_E$

C	**stężenie składnika**
C_E	**stężenie składnika w punkcie eutektycznym**
S_α	**połowa szerokości płytki fazy α**
S_β	**połowa szerokości płytki fazy β**
T	**temperatura równowagowa**
$T^\alpha(x,z)$	**temperatura równowagowa odpowiadająca zmianom stężenia składnika na froncie krystalizacji fazy α, (z = 0)**
$T^\beta(x,z)$	**temperatura równowagowa odpowiadająca zmianom stężenia składnika na froncie krystalizacji fazy β, (z = 0)**
T^*	**temperatura rzeczywista frontu krystalizacji**
T_E	**temperatura przemiany eutektycznej**

K.A. Jackson, J.D. Hunt, Trans. AIME, **236**, 1129-1142, (1966)

Próba korekcji teorii Jacksona-Hunta

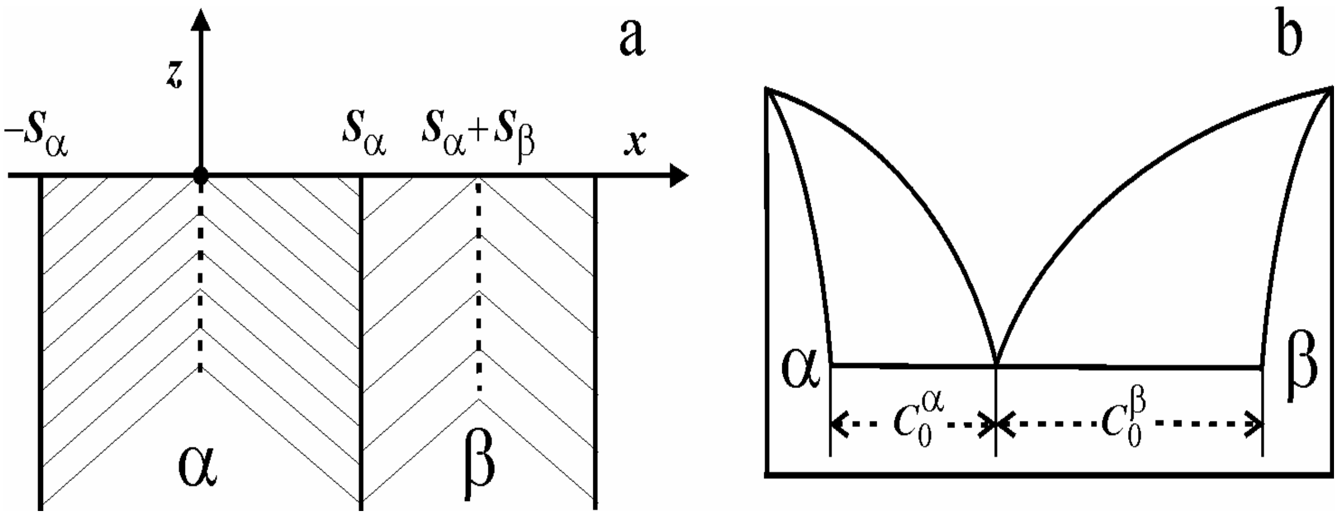

teraz

$$C_0^\alpha S_\alpha = C_0^\beta S_\beta$$

RYS. 7

a/skorygowany płaski front krystalizacji
b/skorygowany diagram fazowy

stąd

$$B_0 = \frac{C_0^\alpha S_\alpha - C_0^\beta S_\beta}{S_\alpha + S_\beta} = 0$$

$$C = C_E + C_\infty + \sum_{n=1}^{\infty} B_n \cos\left(\frac{\pi n x}{S_\alpha + S_\beta}\right) \exp\left(-\frac{\pi n z}{S_\alpha + S_\beta}\right)$$

Próba korekcji teorii Jacksona - Hunta
Stężenie składnika i przechłodzenie

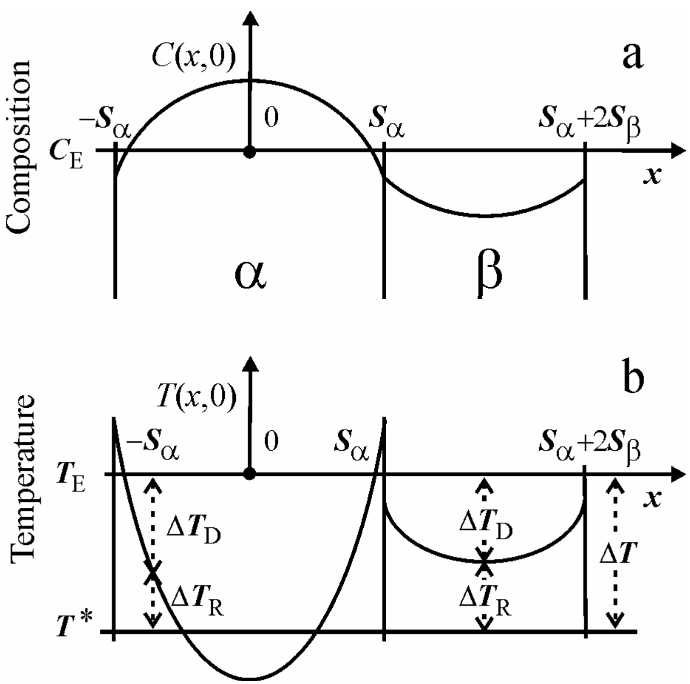

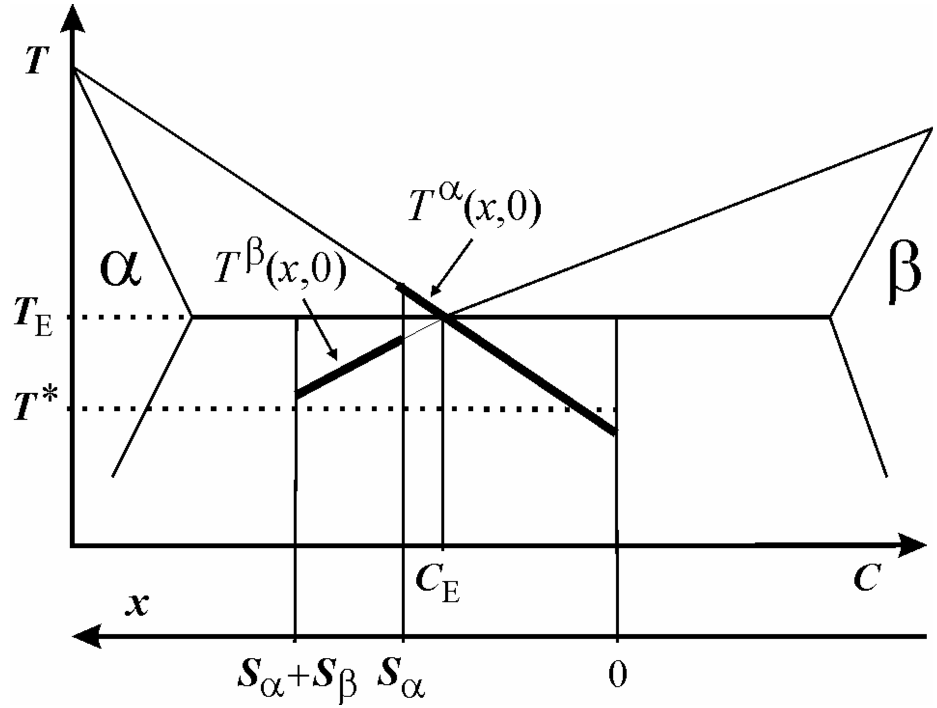

RYS. 8

stężenie składnika i przechłodzenie

brak istotnej poprawy teorii J-H ! – co pokazuje RYS. 9 (do porównania ze schematem na RYS. 6)

RYS. 9

przechłodzenie; diagram fazowy

Podstawy prezentowanego modelu
Koncepcja *sprzężonego wzrostu*

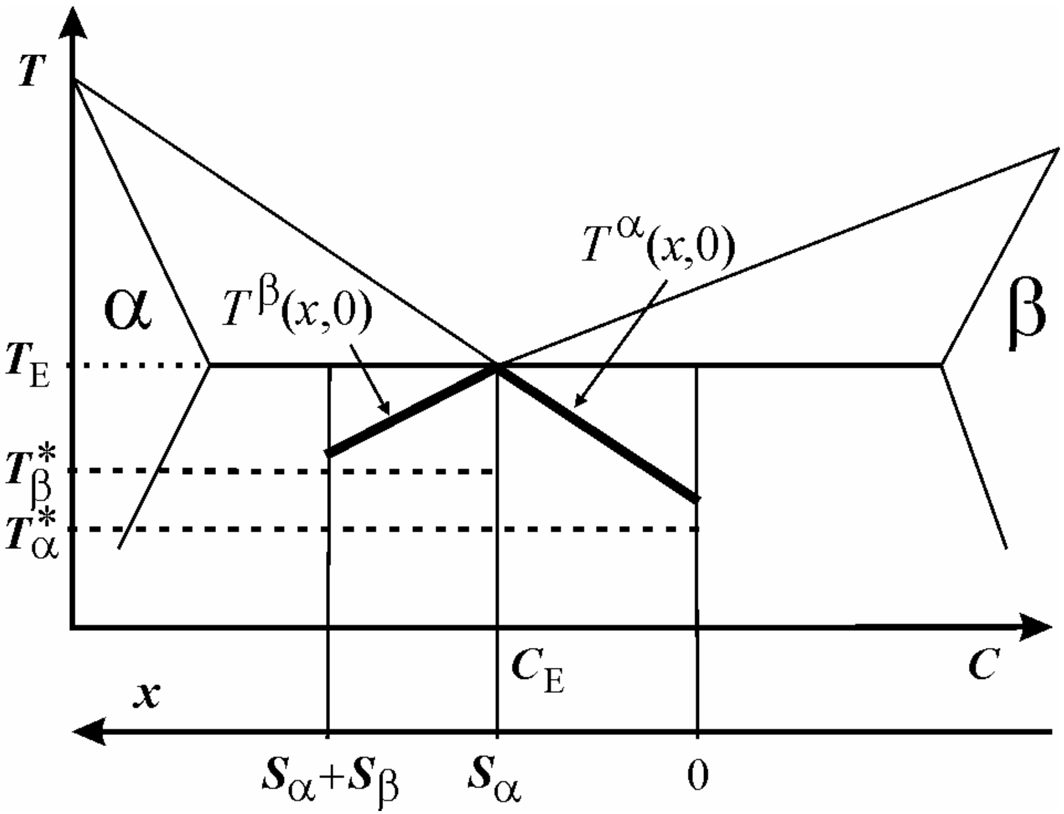

sprzężony wzrost **to nowa koncepcja by poprawić teorię J-H**

$$\Delta T^*_{\alpha} = T^*_{\alpha} - T_E$$

$$\Delta T^*_{\beta} = T^*_{\beta} - T_E$$

RYS. 10

pożądana relacja: przechłodzenie diagram fazowy

ale ogólnie ➔ $\Delta T_{\alpha}^{*} \neq \Delta T_{\beta}^{*}$

Przechłodzenie frontu krystalizacji w świetle koncepcji *sprzężonego wzrostu*

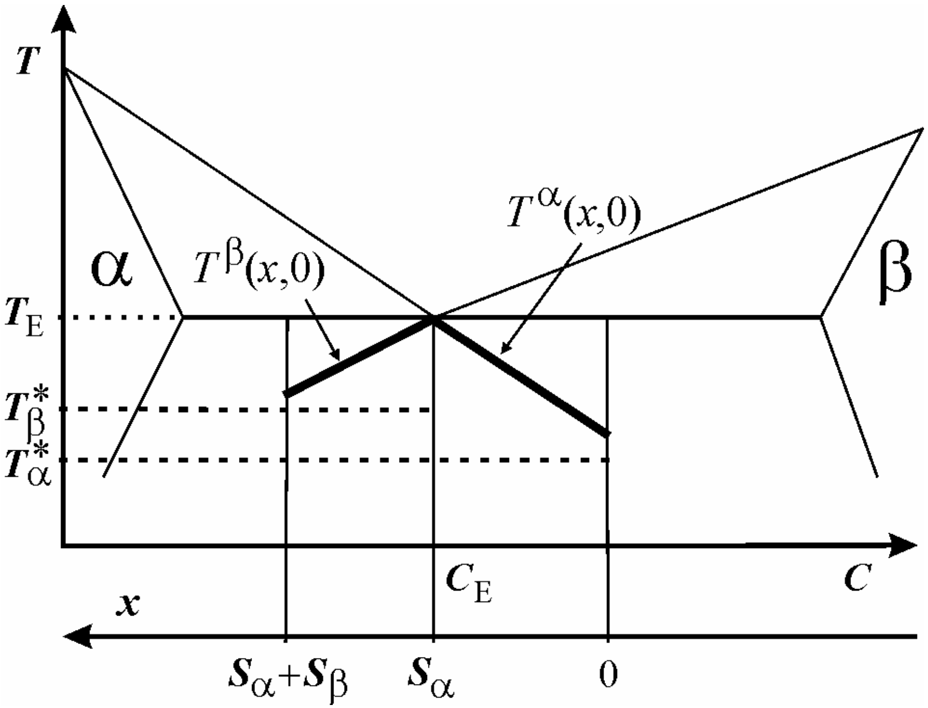

przechłodzenie krzywiznowe

$$\delta T_R^{\alpha}(x,0)=T_\alpha^*-T^{\alpha}(x,0)$$

$$\delta T_R^{\beta}(x,0)=T_\beta^*-T^{\beta}(x,0)$$

przechłodzenie – diagram fazowy

przechłodzenie całkowite

➔

$$\delta T^{\alpha}(x,0)+\delta T_R^{\alpha}(x,0)=\Delta T_\alpha^*$$

$$\delta T^{\beta}(x,0)+\delta T_D^{\beta}(x,0)=\Delta T_\beta^*$$

RYS. 11

Stężenie składnika w świetle koncepcji *sprzężonego wzrostu*

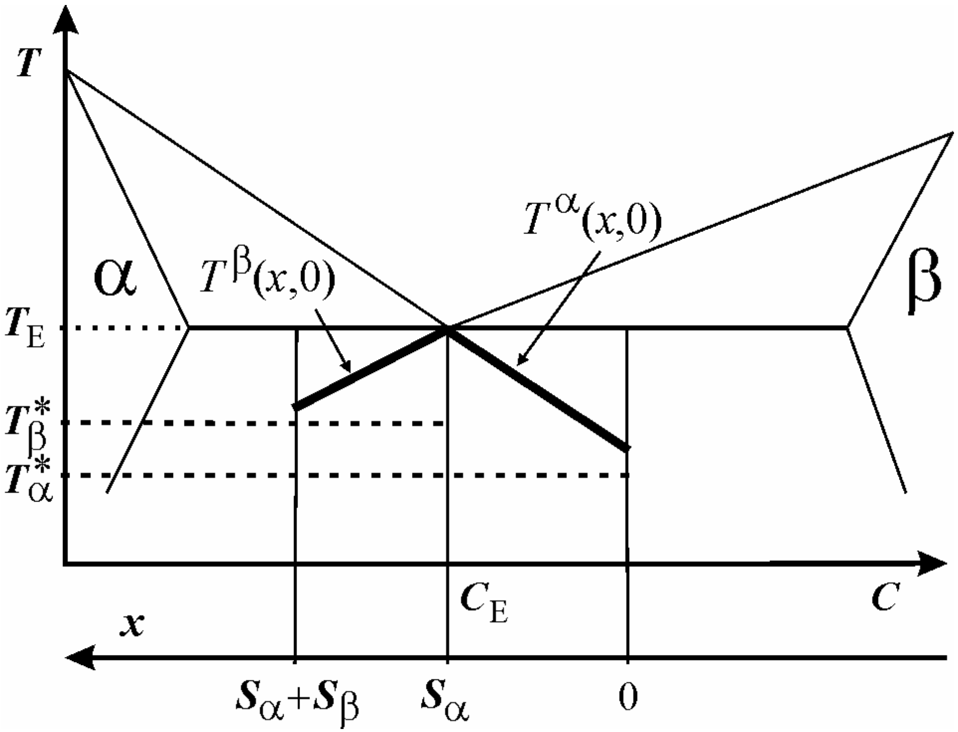

$$\delta C^{\alpha}(x,0)=C^{\alpha}(x,0)-C_E$$

$$\delta C^{\beta}(x,0)=C^{\beta}(x,0)-C_E$$

przechłodzenie – diagram fazowy

RYS. 12

w konsekwencji ➔

$$C_0^{\alpha}(S_\alpha,0)=C_S^{\alpha}(S_\alpha,0)-C_E<0$$

$$C_0^{\beta}(S_\alpha,0)=C_S^{\beta}(S_\alpha,0)-C_E>0$$

Podstawy nowego rozwiązania w świetle koncepcji *sprzężonego wzrostu*

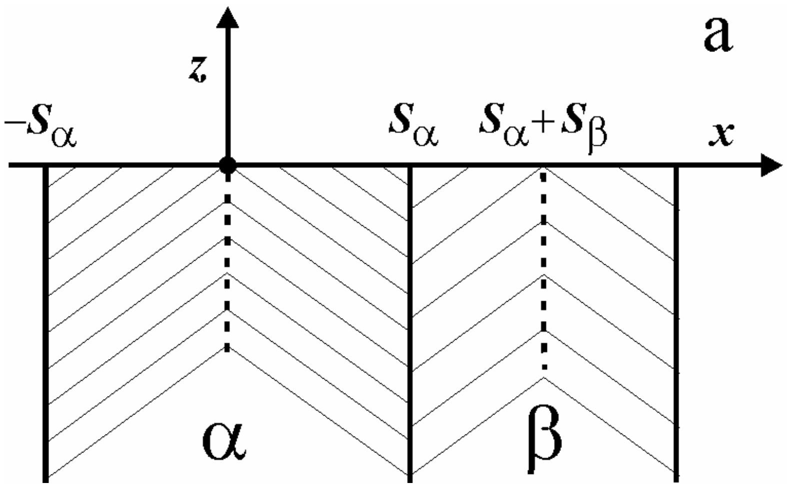

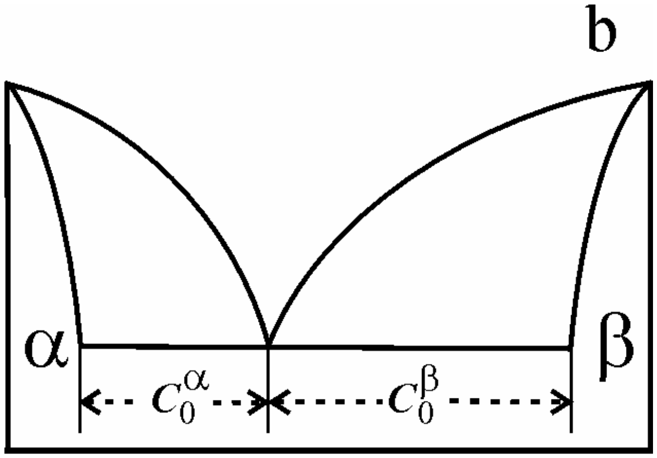

RYS. 13

a/ płaski front krystalizacji
b/ odpowiadający mu diagram fazowy

$$C_0^\alpha(S_\alpha,0)=C_S^\alpha(S_\alpha,0)-C_E<0$$

$$C_0^\beta(S_\alpha,0)=C_S^\beta(S_\alpha,0)-C_E>0$$

Równanie dyfuzji w świetle koncepcji *sprzężonego wzrostu*

RYS. 14

przechłodzenie – diagram fazowy

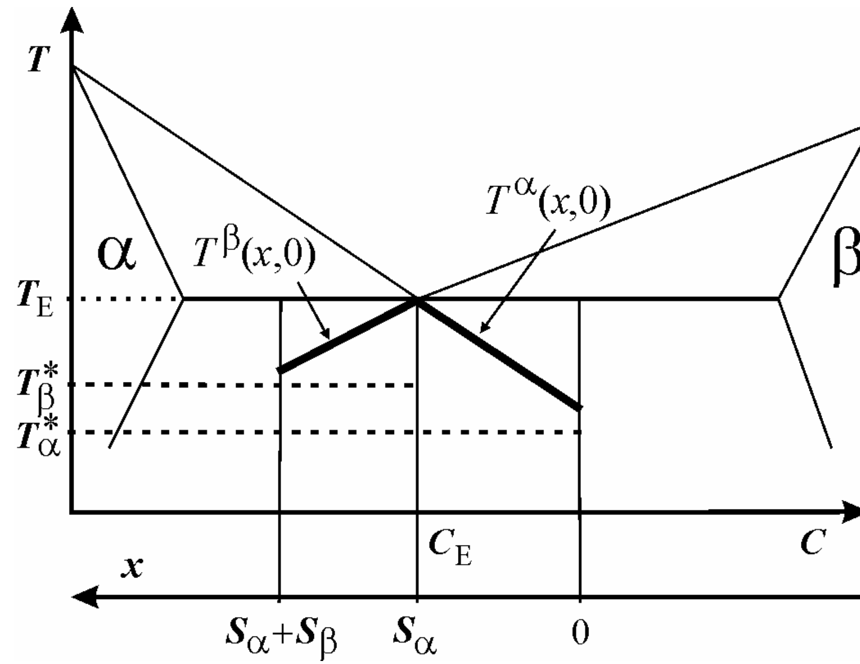

równanie dyfuzji:

$$\frac{\partial^2 \delta C}{\partial x^2}+\frac{\partial^2 \delta C}{\partial z^2}+\frac{v}{D}\frac{\partial \delta C}{\partial z}=0$$

wraz z

$$\delta C\left(S_\alpha, z\right)=C\left(S_\alpha, z\right)-C_E=0$$

Założenia dla nowego rozwiązania równania dyfuzji

RYS. 15

przechłodzenie; diagram fazowy

równanie dyfuzji:

$$\frac{\partial^2 \delta C}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 \delta C}{\partial z^2} + \frac{v}{D}\frac{\partial \delta C}{\partial z} = 0$$

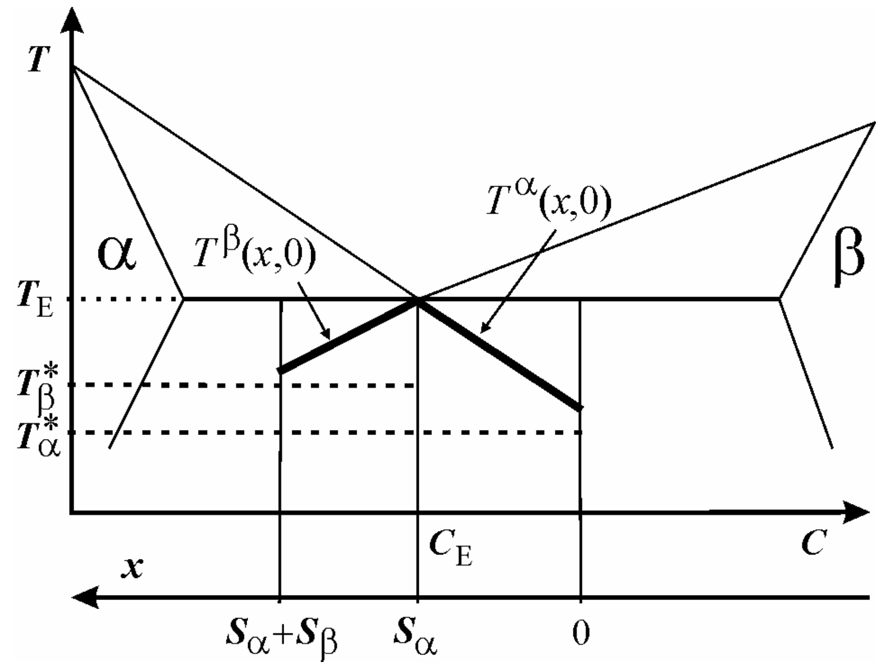

należy rozwiązać równanie dyfuzji w taki sposób aby:
a/ uwzględnić zachowanie frontu krystalizacji (zdefiniowane; RYS. 15)
b/ uzyskać rozwiązanie oddzielnie dla płytki fazy α i płytki fazy β

Ogólne rozwiązanie równania dyfuzji

równanie dyfuzji:

$$\frac{\partial^2 \delta C}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 \delta C}{\partial z^2} + \frac{v}{D}\frac{\partial \delta C}{\partial z} = 0$$

ogólne rozwiązanie równania dyfuzji sformułowanego stosownie do koncepcji sprzężonego wzrostu jest dane iloczynem dwu funkcji:

$$\delta C(x,z) = X(x)\,Z(z)$$

Rozwiązanie równania dyfuzji
Sformułowania szczegółowe

ogólne rozwiązanie równania dyfuzji sformułowane stosownie do koncepcji sprzężonego wzrostu jest dane następująco:

$$\delta C(x,z) = X(x)\, Z(z)$$

gdzie

$$X(x) = A\cos(\omega x) + B\sin(\omega x)$$

$$Z(z) = \exp\left[\left(-\frac{v}{2D} - \sqrt{\frac{v^2}{4D^2} + \omega^2}\right) z\right]$$

A, B, ω – parametery, które należy zdefiniować

Definicja szukanych parametrów

A, B, ω – parametry, które należy zdefiniować

definicje powinny być dane oddzielnie

a/ dla płytki fazy α $x \in [0, S_\alpha]$ $z \geq 0$

wartości B oraz ω wynikają z warunków a/ oraz b/:

a/ $\left.\dfrac{\partial \delta C(x,z)}{\partial x}\right|_{x=0} = 0$ oraz b/ $\delta C(S_\alpha, z) = 0$

z a/ $-\omega A \sin(\omega \cdot 0) + \omega B \cos(\omega \cdot 0) = 0$ wynika $B = 0$

z a/ oraz b/ $A \cos(\omega S_\alpha) = 0$

a także $\omega = \omega_{2n-1} = \dfrac{(2n-1)\pi}{2S_\alpha}, \quad n = 1,2,\ldots$

Szczegółowe rozwiązanie równania dyfuzji

a/ dla płytki fazy α $x \in [0, S_\alpha]$ $z \geq 0$

szczegółowe rozwiązanie jest, jak następuje:

$$\delta C(x,z) = \sum_{n=1}^{\infty} A_{2n-1} \cos\left(\frac{(2n-1)\pi x}{2S_\alpha}\right) \exp\left[\left(-\frac{v}{2D} - \sqrt{\frac{v^2}{4D^2} + \left(\frac{(2n-1)\pi}{2S_\alpha}\right)^2}\right) z\right]$$

gdzie A_{2n-1} są stałymi

Krystalizacja wolna
Rozwiązanie równania dyfuzji

jest oczywistym, że dla krystalizacji wolnej:

$$\frac{(2n-1)\pi}{2S_\alpha} >> \frac{v}{2D}$$

a/ dla płytki fazy α $x \in [0, S_\alpha]$ $z \geq 0$

$$\delta C(x,z) = \sum_{n=1}^{\infty} A_{2n-1} \cos\left(\frac{(2n-1)\pi x}{2S_\alpha}\right) \exp\left[\left(-\frac{v}{2D} - \sqrt{\frac{v^2}{4D^2} + \left(\frac{(2n-1)\pi}{2S_\alpha}\right)^2}\right) z\right]$$

redukuje się do

$$\delta C(x,z) = \sum_{n=1}^{\infty} A_{2n-1} \cos\left(\frac{(2n-1)\pi x}{2S_\alpha}\right) \exp\left(-\frac{(2n-1)\pi}{2S_\alpha} z\right)$$

Parametry A_{2n-1}

wartości parametrów A_{2n-1} są obliczone po zastosowaniu warunku:

$$\left.\frac{\partial \delta C(x,z)}{\partial z}\right|_{z=0} = f_\alpha(x); \quad f_\alpha(x) < 0, \quad x \in [0, S_\alpha]$$

dla

a/ mikro-pola stężenia składnika dla krystalizacji szybkiej

$$\left.\frac{\partial \delta C(x,z)}{\partial z}\right|_{z=0} = \sum_{n=1}^{\infty} A_{2n-1}\left(-\frac{v}{2D} - \sqrt{\frac{v^2}{4D^2} + \left(\frac{(2n-1)\pi}{2S_\alpha}\right)^2}\right)\cos\left(\frac{(2n-1)\pi x}{2S_\alpha}\right)$$

b/ mikro-pola stężenia składnika dla krystalizacji wolnej

$$\left.\frac{\partial \delta C(x,z)}{\partial z}\right|_{z=0} = \sum_{n=1}^{\infty} A_{2n-1}\left(-\frac{(2n-1)\pi}{2S_\alpha}\right)\cos\left(\frac{(2n-1)\pi x}{2S_\alpha}\right)$$

Zastosowanie funkcji f(x)

dodatkowo, wprowadzona zostaje nowa funkcja f(x):

$$f(x), \quad -2S_\alpha \le x \le 2S_\alpha, \quad f(-x) = f(x), \quad f(x+2S_\alpha) = -f(x)$$

zastosowanie znajduje następująca własność funkcji f(x)

$$f(x) \approx \frac{a_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} a_n \cos\left(\frac{n\pi x}{2S_\alpha}\right)$$

gdzie

$$a_n = \frac{1}{S_\alpha} \int_0^{2S_\alpha} f(x) \cos\left(\frac{n\pi x}{2S_\alpha}\right) dx$$

f(x)

ponieważ: $f(x+2S_\alpha) = -f(x)$ dla $n = 2k$ $k = 0, 1, 2, \ldots$

zatem:

$$a_{2k} = \frac{1}{S_\alpha}\int_0^{2S_\alpha} f(x)\cos\left(\frac{2k\pi x}{2S_\alpha}\right)dx =$$

$$\frac{1}{S_\alpha}\left(\int_0^{S_\alpha} f(x)\cos\left(\frac{2k\pi x}{2S_\alpha}\right)dx + \int_{S_\alpha}^{2S_\alpha} f(x)\cos\left(\frac{2k\pi x}{2S_\alpha}\right)dx\right) =$$

$$\frac{1}{S_\alpha}\left(\int_0^{S_\alpha} f(x)\cos\left(\frac{2k\pi x}{2S_\alpha}\right)dx + \int_{-S_\alpha}^{0} f(x+2S_\alpha)\cos\left(\frac{2k\pi(x+2S_\alpha)}{2S_\alpha}\right)dx\right) =$$

$$\frac{1}{S_\alpha}\left(\int_0^{S_\alpha} f(x)\cos\left(\frac{2k\pi x}{2S_\alpha}\right)dx - \int_{-S_\alpha}^{0} f(x)\cos\left(\frac{2k\pi x}{2S_\alpha}\right)dx\right) =$$

$$\frac{1}{S_\alpha}\left(\int_0^{S_\alpha} f(x)\cos\left(\frac{2k\pi x}{2S_\alpha}\right)dx + \int_{0}^{-S_\alpha} f(x)\cos\left(\frac{2k\pi x}{2S_\alpha}\right)dx\right) =$$

$$\frac{1}{S_\alpha}\left(\int_0^{S_\alpha} f(x)\cos\left(\frac{2k\pi x}{2S_\alpha}\right)dx + \int_{0}^{S_\alpha} f(-x)\cos\left(\frac{-2k\pi x}{2S_\alpha}\right)d(-x)\right) =$$

$$\frac{1}{S_\alpha}\left(\int_0^{S_\alpha} f(x)\cos\left(\frac{2k\pi x}{2S_\alpha}\right)dx - \int_{0}^{S_\alpha} f(x)\cos\left(\frac{2k\pi x}{2S_\alpha}\right)dx\right) = 0$$

f(x)

ponieważ: $f(x+2S_\alpha) = -f(x)$ dla $n = 2k-1,\ k = 1,2,\ldots$

zatem:

$$a_{2k-1} = \frac{1}{S_\alpha}\int_0^{2S_\alpha} f(x)\cos\left(\frac{(2k-1)\pi x}{2S_\alpha}\right)dx =$$

$$\frac{1}{S_\alpha}\left(\int_0^{S_\alpha} f(x)\cos\left(\frac{(2k-1)\pi x}{2S_\alpha}\right)dx + \int_{S_\alpha}^{2S_\alpha} f(x)\cos\left(\frac{(2k-1)\pi x}{2S_\alpha}\right)dx\right) =$$

$$\frac{1}{S_\alpha}\left(\int_0^{S_\alpha} f(x)\cos\left(\frac{(2k-1)\pi x}{2S_\alpha}\right)dx + \int_{-S_\alpha}^{0} f(x+2S_\alpha)\cos\left(\frac{(2k-1)\pi(x+2S_\alpha)}{2S_\alpha}\right)dx\right) =$$

$$\frac{1}{S_\alpha}\left(\int_0^{S_\alpha} f(x)\cos\left(\frac{(2k-1)\pi x}{2S_\alpha}\right)dx - \int_{-S_\alpha}^{0} f(x)\cos\left(\frac{(2k-1)\pi x}{2S_\alpha} + 2k\pi + \pi\right)dx\right) =$$

$$\frac{1}{S_\alpha}\left(\int_0^{S_\alpha} f(x)\cos\left(\frac{(2k-1)\pi x}{2S_\alpha}\right)dx + \int_{-S_\alpha}^{0} f(x)\cos\left(\frac{(2k-1)\pi x}{2S_\alpha}\right)dx\right) =$$

$$\frac{1}{S_\alpha}\left(\int_0^{S_\alpha} f(x)\cos\left(\frac{(2k-1)\pi x}{2S_\alpha}\right)dx - \int_{0}^{-S_\alpha} f(x)\cos\left(\frac{(2k-1)\pi x}{2S_\alpha}\right)dx\right) =$$

$$\frac{1}{S_\alpha}\left(\int_0^{S_\alpha} f(x)\cos\left(\frac{(2k-1)\pi x}{2S_\alpha}\right)dx - \int_{0}^{S_\alpha} f(-x)\cos\left(\frac{-(2k-1)\pi x}{2S_\alpha}\right)d(-x)\right) =$$

$$\frac{2}{S_\alpha}\int_0^{S_\alpha} f(x)\cos\left(\frac{(2k-1)\pi x}{2S_\alpha}\right)dx$$

Wynik zastosowania funkcji f(x)

jeśli przyjąć: $f(x+2S_{\alpha}) = -f(x)$

to wtedy $a_{2k} = 0$ $k = 0, 1, 2, \ldots$ dla $n = 2k$

oraz

$$a_{2k-1} = \frac{2}{S_{\alpha}} \int_{0}^{S_{\alpha}} f(x) \cos\left(\frac{(2k-1)\pi x}{2S_{\alpha}}\right) dx$$

dla $n = 2k-1, k = 1,2,\ldots$

ostatecznie, szereg *Fouriera* dla f(x) jest:

$$f(x) \approx \sum_{k=1}^{\infty} a_{2k-1} \cos\left(\frac{(2k-1)\pi x}{2S_{\alpha}}\right)$$

Ostateczna definicja parametrów A_{2n-1}

dla krystalizacji szybkiej:

$$A_{2n-1} = \left(-\frac{v}{2D} - \sqrt{\frac{v^2}{4D^2} + \left(\frac{(2n-1)\pi}{2S_\alpha} \right)^2} \right)^{-1} \frac{2}{S_\alpha} \int_0^{S_\alpha} f_\alpha(x) \cos\left(\frac{(2n-1)\pi\, x}{2S_\alpha} \right) dx$$

$$n = 1, 2, \ldots$$

dla krystalizacji wolnej:

$$A_{2n-1} = -\frac{4}{(2n-1)\pi} \int_0^{S_\alpha} f_\alpha(x) \cos\left(\frac{(2n-1)\pi\, x}{2S_\alpha} \right) dx$$

$$n = 1, 2, \ldots$$

Własności rozwiązania równania dyfuzji

$$\left.\frac{\partial \delta C(x,z)}{\partial x}\right|_{x=0} = \left.\frac{\partial \delta C(x,z)}{\partial x}\right|_{x=2S_\alpha} = 0$$

$$x \in \left[0, S_\alpha\right]$$

$$\left.\frac{\partial \delta C(x,z)}{\partial z}\right|_{z=0} = f_\alpha(x) = f_\alpha(-x) = -f_\alpha(-x+2S_\alpha) = -\left.\frac{\partial \delta C(-x+2S_\alpha, z)}{\partial z}\right|_{z=0}$$

zgodnie z założeniem:

$$f_\alpha(-x) = f_\alpha(x), \qquad f_\alpha(x+2S_\alpha) = -f_\alpha(x)$$

Rozwiązanie równania dyfuzji

b/ dla płytki fazy β

$$x \in \left[S_\alpha, S_\alpha + S_\beta\right] \qquad z \geq 0$$

krystalizacja szybka

$$\delta C(x,z) =$$

$$\sum_{n=1}^{\infty} B_{2n-1} \cos\left(\frac{(2n-1)\pi(x - S_\alpha + S_\beta)}{2S_\beta}\right) \exp\left[\left(-\frac{v}{2D} - \sqrt{\frac{v^2}{4D^2} + \left(\frac{(2n-1)\pi}{2S_\beta}\right)^2}\right) z\right]$$

przy

$$B_{2n-1} = \left(-\frac{v}{2D} - \sqrt{\frac{v^2}{4D^2} + \left(\frac{(2n+1)\pi}{2S_\beta}\right)^2}\right)^{-1}$$

$$\frac{2}{S_\beta} \int_{S_\alpha - S_\beta}^{S_\alpha} f_\beta(x) \cos\left(\frac{(2n+1)\pi(x - S_\alpha + S_\beta)}{2S_\beta}\right) dx$$

Rozwiązanie równania dyfuzji

b/ dla płytki fazy β

$$x \in \left[S_\alpha , S_\alpha + S_\beta \right] \qquad z \geq 0$$

krystalizacja wolna

$$\delta C(x,z) = \sum_{n=1}^{\infty} B_{2n-1} \cos\left(\frac{(2n-1)\pi (x - S_\alpha + S_\beta)}{2 S_\beta} \right) \exp\left(-\frac{(2n-1)\pi}{2 S_\beta} z \right)$$

$$B_{2n-1} = -\frac{4}{(2n-1)\pi} \int\limits_{S_\alpha - S_\beta}^{S_\alpha} f_\beta(x) \cos\left(\frac{(2n-1)\pi (x - S_\alpha + S_\beta)}{2 S_\beta} \right) dx$$

$n = 1, 2, \ldots$

natomiast

$$\left. \frac{\partial \delta C(x,z)}{\partial z} \right|_{z=0} = f_\beta(x), \qquad x \in [0, S_\beta]$$

Prezentacja rozwiązania równania dyfuzji

a/ dla płytki fazy α

$x \in [0, S_\alpha]$ $z = 0$

b/ dla płytki fazy β

$x \in [S_\alpha, S_\alpha + S_\beta]$ $z = 0$

RYS. 16

mikro-pole stężenia składnika przechłodzenie

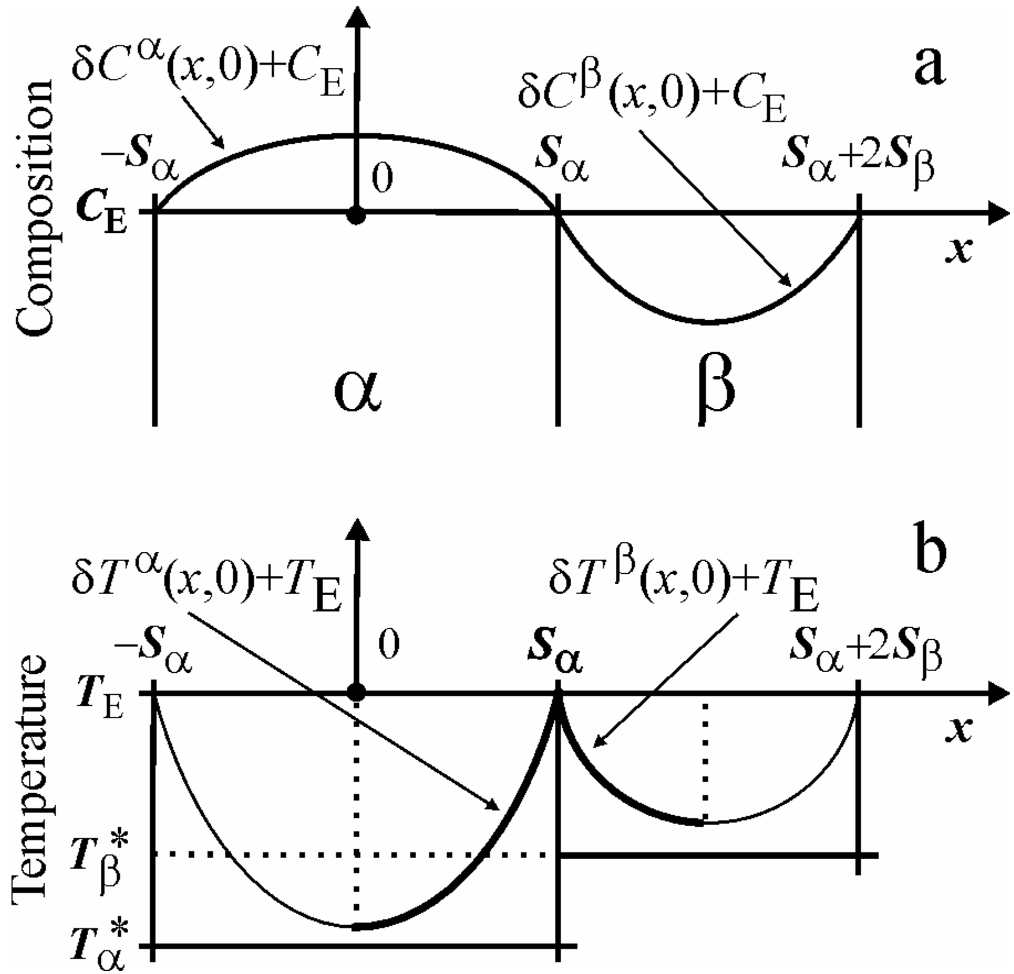

Globalny bilans masy dla mikro-pola stężenia składnika

$$\int_0^{\infty}\int_0^{S_\alpha}\delta C(x,z)\,dx\,dz+\int_0^{\infty}\int_{S_\alpha}^{S_\alpha+S_\beta}\delta C(x,z)\,dx\,dz+=\sum_{n=1}^{\infty}\frac{4(-1)^{n-1}D}{(2n-1)\pi}$$

$$\left(\frac{A_{2n-1}\,S_\alpha^2}{vS_\alpha+\sqrt{v^2S_\alpha^2+(2n-1)^2D^2\pi^2}}-\frac{B_{2n-1}\,S_\beta^2}{vS_\beta+\sqrt{v^2S_\beta^2+(2n-1)^2D^2\pi^2}}\right)=0$$

$$B_{2n-1}=\frac{A_{2n-1}\,S_\alpha^2\left(vS_\beta+\sqrt{v^2S_\beta^2+(2n-1)^2D^2\pi^2}\right)}{S_\beta^2\left(vS_\alpha+\sqrt{v^2S_\alpha^2+(2n-1)^2D^2\pi^2}\right)},\quad n=1,2,\ldots$$

dla krystalizacji szybkiej ↑

dla krystalizacji wolnej →

$$B_{2n-1}=A_{2n-1}\left(\frac{S_\alpha}{S_\beta}\right)^2,\quad n=1,2,\ldots$$

Wizualizacja globalnego bilansu masy dla mikro-pola stężenia składnika

RYS. 17

bilans masy obliczony dla płaskiego frontu krystalizacji

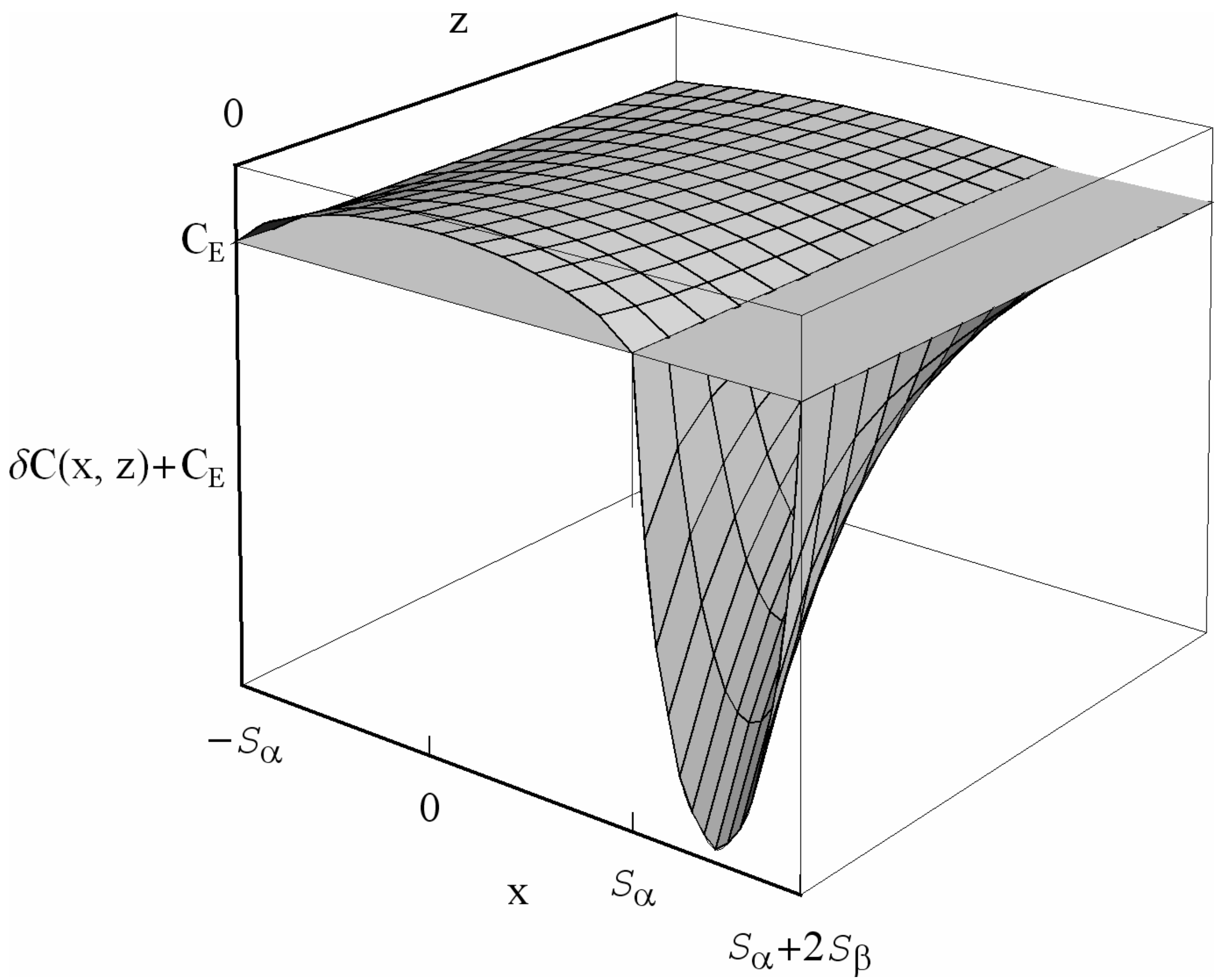

Lokalny bilans masy dla mikro-pola stężenia składnika

lokalny bilans masy jest spełniony przy z = 0 dla płytki fazy α oraz przy z = d dla płytki fazy β

$$\int_{0}^{S_\alpha} \delta C(x,0)\,dx + \int_{S_\alpha}^{S_\alpha+S_\beta} \delta C(x,d)\,dx = 0$$

po pewnych przekształceniach

$$\sum_{n=1}^{\infty} A_{2n-1}\frac{2S_\alpha(-1)^{n-1}}{(2n-1)\pi} - \sum_{n=1}^{\infty} B_{2n-1}\frac{2S_\beta(-1)^{n-1}}{(2n-1)\pi}\exp\left(-\frac{vS_\beta+\sqrt{v^2S_\beta^2+(2n-1)^2D^2\pi^2}}{2DS_\beta}d\right) = 0$$

d - wyprzedzenie fazowe

Wizualizacja graficzna lokalnego bilansu masy dla mikro-pola stężenia składnika

RYS. 18

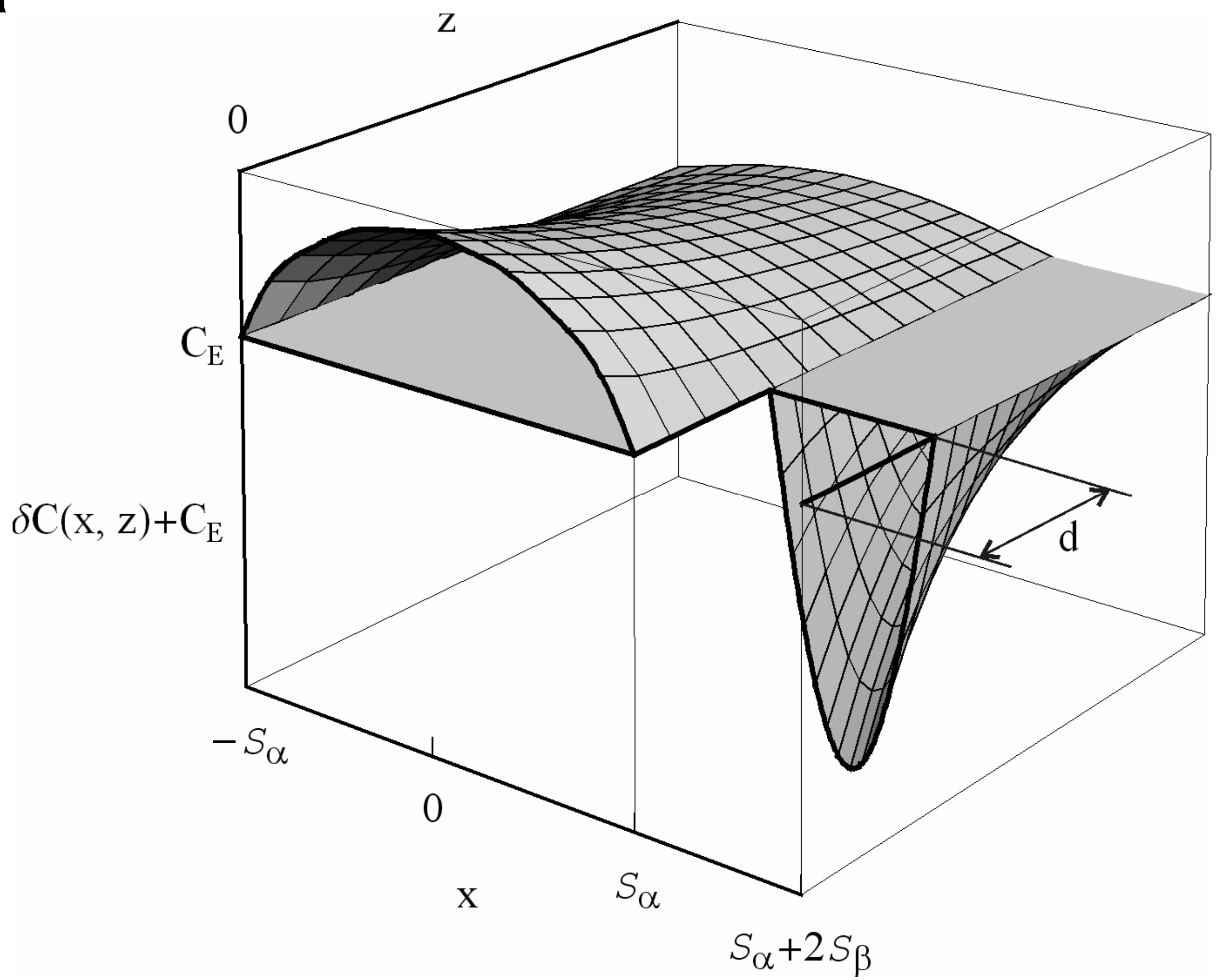

wyprzedzenie, d, jest fazą przejściową; posiada własności fazy ciekłej ale strukturę fazy stałej

Definicja wyprzedzenia fazowego

krystalizacja szybka

$$\sum_{n=1}^{\infty} A_{2n-1} \frac{(-1)^{n-1}}{(2n-1)} \times$$
$$\left(1 - \frac{S_\alpha \left(vS_\beta + \sqrt{v^2 S_\beta^2 + (2n-1)^2 D^2 \pi^2}\right)}{S_\beta \left(vS_\alpha + \sqrt{v^2 S_\alpha^2 + (2n-1)^2 D^2 \pi^2}\right)} \exp\left(-\frac{vS_\beta + \sqrt{v^2 S_\beta^2 + (2n-1)^2 D^2 \pi^2}}{2DS_\beta} d\right)\right)$$
$$= 0$$

krystalizacja wolna

$$\sum_{n=1}^{\infty} A_{2n-1} \frac{(-1)^{n-1}}{(2n-1)} \left(1 - \frac{S_\alpha}{S_\beta} \exp\left(-\frac{(2n-1)\pi}{2S_\beta} d\right)\right) = 0$$

Potwierdzenie istnienia wyprzedzenia fazowego

RYS. 19

zorientowany
wzrost
kompozytu
in situ
(Pb) – (Cd)

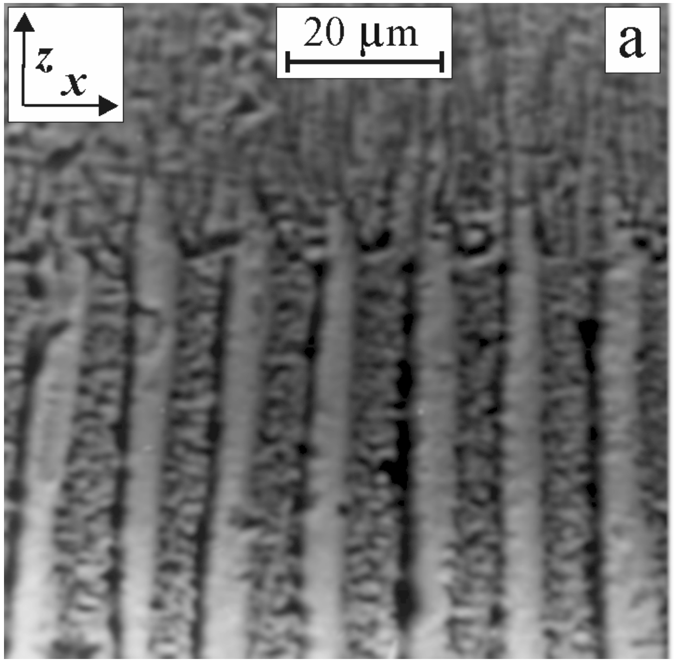

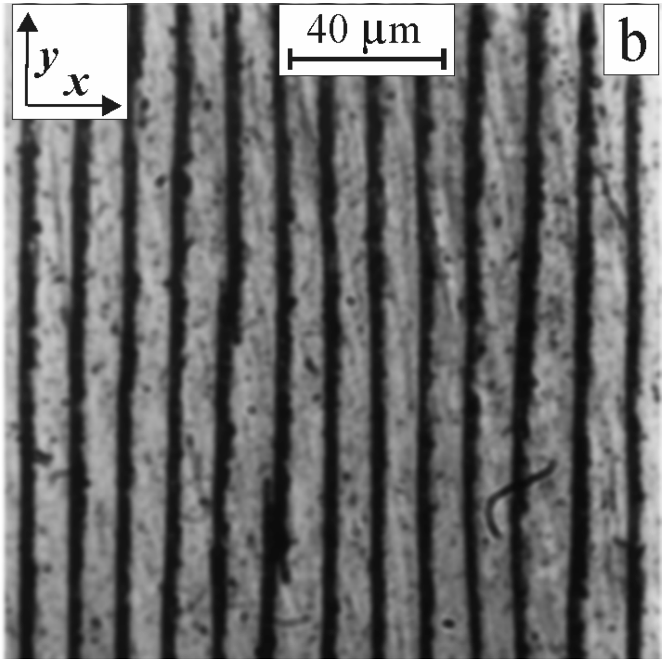

widoczne wyprzedzenie fazowe na zamrożonym froncie krystalizacji, RYS. 19a **faza wiodąca – faza (Cd)**

Bilans masy dla granicy międzyfazowej α / β

bilans masy dla frontu krystalizacji wymaga aby

$$S_\alpha \frac{\partial \delta C^\alpha(x,0)}{\partial z} = S_\alpha \frac{v}{D}(1-k_\alpha)C^\alpha(x,0) \qquad x \in [0, S_\alpha]$$

$$S_\beta \frac{\partial \delta C^\beta(x,d)}{\partial z} = S_\beta \frac{v}{D}(1-k_\beta)C^\beta(x,d) \qquad x \in [S_\alpha, S_\alpha + S_\beta]$$

bilans masy dla granicy międzyfazowej α / β może być zapisany jako:

$$\lim_{x\to S_\alpha^-} S_\alpha \frac{\partial \delta C^\alpha(x,0)}{\partial z} + \lim_{x\to S_\alpha^+} S_\beta \frac{\partial \delta C^\beta(x,d)}{\partial z} =$$

$$S_\alpha \frac{v}{D} C_0^\alpha(S_\alpha,0) + S_\beta \frac{v}{D} C_0^\beta(S_\alpha,d) = \frac{v}{D}\Big(S_\alpha C_0^\alpha(S_\alpha,0) + S_\beta C_0^\beta(S_\alpha,d)\Big) = 0$$

Potrójny punkt frontu krystalizacji

nie tylko
jest spełniona
równowaga mechaniczna
ale także
równowaga termodynamiczna
w potrójnym punkcie
frontu krystalizacji

mikro-pole stężenia składnika istnieje w fazie przejściowej, d (tuż ponad fazą wiodącą) tak jakby to była faza ciekła

RYS. 20

stężenie składnika
przechłodzenie

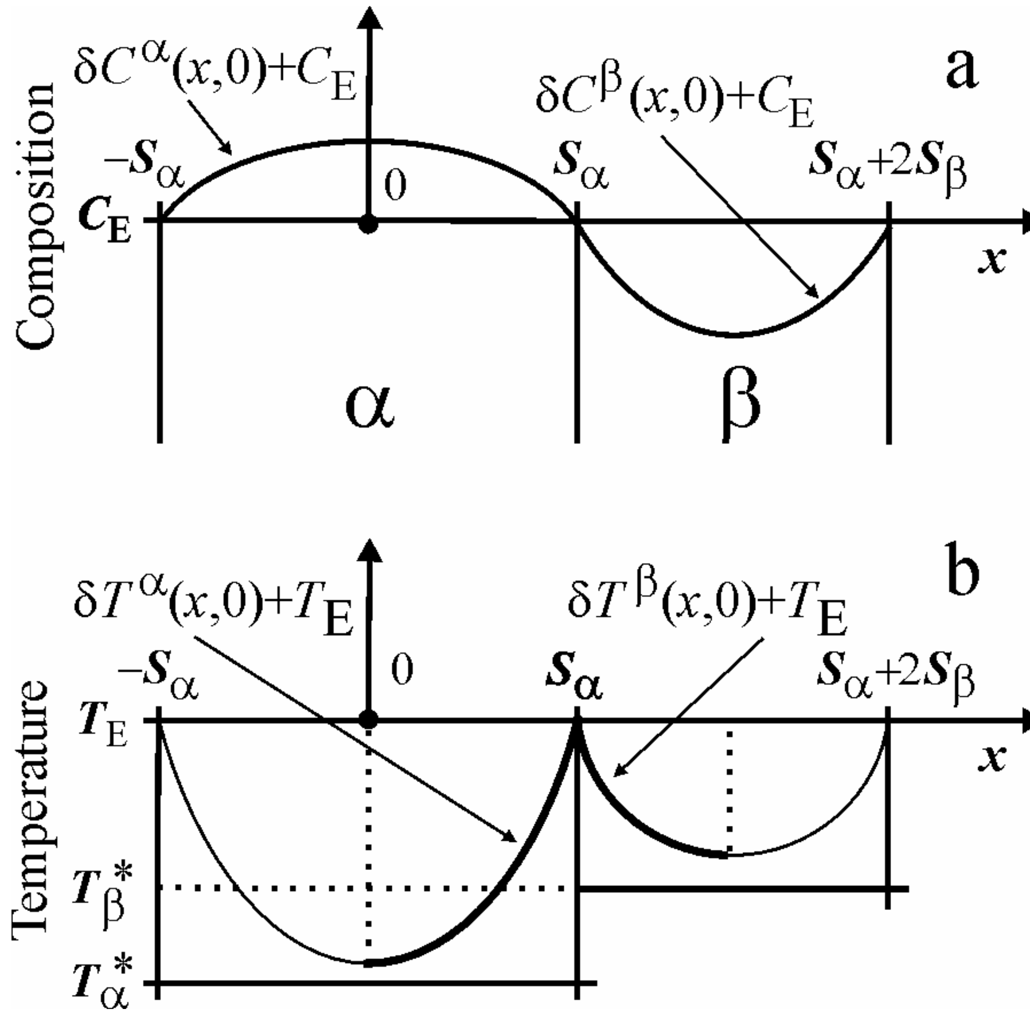

Uwagi końcowe

dla wolnej krystalizacji, typowej dla wzrostu kompozytu *in situ*

$$B_{2n-1} = A_{2n-1}\left(\frac{S_\alpha}{S_\beta}\right)^2, \quad n = 1,2,\ldots$$

$$\left| f_\beta\left(x\frac{S_\beta}{S_\alpha}\right)\right| = \left| f_\alpha(x)\right|\left(\frac{S_\alpha}{S_\beta}\right)^2$$

prezentowany opis mikro-pola stężenia składnika może być matematycznie zredukowany do równania Jacksona Hunta, jednakże pod warunkiem, że diagram fazowy byłby symetryczny co oznacza, że $C_0^\alpha = C_0^\beta$ a w konsekwencji $S_\alpha = S_\beta$ dodatkowo, wyprzedzenie fazowe staje się równe zeru, d =0, wtedy też C_E, wraca do granicy fazowej α / β , a bilans masy staje się spełniony dla każdej współrzędnej, z

METRO
MEtalurgiczny TRening *On-line*

Transport masy przed frontem krystalizacji kompozytu *in situ*

Koniec wykładu

Edukacja i Kultura